

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХ, БРОЙ 18

СОФИЯ, ОКТОМВРИ 2019 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

Сеячи на словото Божие – интервюта с дейтели на православната книга

**Доц. д-р
Мариян
Стоянинов**

стр. 2-3

**Черногорски и
Приморски
митрополит
Амфилохий**

стр. 1-5

**Архимандрит
Вартоломей,
игумен на
Атонския м-р
„Есфигмен“**

стр. 6-7

**XXI Седмица на
православната
книга (19 – 25.09)****Варна'2019 г.**

ЦЪРКВА и ВЪЗПИТАНИЕ

✓ ОТКРИВАНЕ

На 19 септември в 18 ч. в зала „Пленарна“ на Община Варна Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Йоан откри двадесет и първото издание на Седмицата на православната книга, тази година под наслов „Църква и възпитание“.

Митрополит Йоан произнесе встъпително слово, в което поздравя всички участници и присъстващи и отбеляза, че Седмицата на православната книга е едно от важните църковно-просветни събития в живота на епархията. Подчерта, че на форума не само се представят най-новите православни богословски трудове – преводни и авторски, но участниците от цялата страна имат възможността да общуват, да участват заедно в богослужението и така да черпят вдъхновение в своите просветителски трудове.

Бе огласено и поздравителното обръщение на Негово Светейшество Българския патриарх Неофит към всички участници в двадесет и първото издание на Седмицата.

Тазгодишният православен книжовен форум ще бъде запомнен с участието на Негово Високопреосвещенство Черногорски и Приморски митрополит Амфилохий, който е уважаван гост на град Варна. Той е ученик на св. Юстин Попович и св. Паусий Светогорец и е един от най-известните православни духовници днес. Неговият основен труд – „Въведение в православната философия на възпитанието“, издание на Варненска и Великопреславска света митрополия, вече е достъпен на български език.

В първата вечер митрополит Амфилохий изнесе беседа пред варненската публика на тема „Православното възпитание на младите хора“. Гостуващият митрополит отправи топли думи към митрополит Йоан, като отбеляза, че те се познават от работните групи, подготвили провеждането на Светия и Велик събор в Крит, и че е познал в него сроден дух. Затова с радост е приел поканата му да дойде в България и да участва за пореден път в Седмицата на православната книга.

На стр. 4

ИНТЕРВЮ

† Митрополит АМФИЛОХИЙ (Радович)

Да се върнем към преданието на свети Кирил и Методий

– Христос ни е дал заповедта „Взлюбви ближния като себе си“. Но какъв е правилният начин да обичаме себе си?

– Най-голямата заповед Христова е: „Няма по-голяма любов от тази да пожертваш себе си за другите“ (Йоан. 15:13). Това именно е Христовата любов. Той не е дошъл, за да Му служат или за да служи на Себе Си. Но за да пожертва Себе Си за ближния, за Своя народ. И това и извършил на Кръста. Разпнал се на Кръста и това е истинската любов.

Любов, която носи в себе си самолюбие, това е лъжлива любов. Любов, която е готова да жертва себе си, това е истинската любов.

Днес затова се разпада бракът, семейството. Защото няма жертва. Мъжът не се жертва за жената и за децата. А това в крайна сметка е самолюбие. Няма го търпението. С една дума, няма жертвеност, няма го отричането от самия себе си.

В Евангелието е казано: „Който иска да Ме последва, нека вземе кръста си“ – това е истинската любов – Богочовешката. Тя е и мерилото за нашата, за човешката любов.

– Означава ли това, че да обичаш себе си е да видиш себе си като човек, който може да се пожертва за другите?

– Да, това е истинската любов: когато си готов да се жертваш.

– Предвид, че сме в седмицата след Въздвижение на Честния Кръст, мнозина днес си вълува въпросът: Някога (на Разпети петък) народът не позна своя Спасител Христос и предпочете пред Него националния герой – бунтаря Варава. И днес този Варава шества под вид на

криворазбран патриотизъм (шовинизъм, национализъм и т. н.). Ние, православните, трябва ли да се плашим от него, трябва ли по някакъв начин да му се противостоим? И кое е това, което днес трябва да обединява християните, за да живеят те в мир, любов и разбирателство, както ни е повелено, по подобие на многонационалните подвизаващи се православни на Света Гора?

– Западният свят страда от болестта на хуманизма, който по своята същност не е истински хуманизъм. Докато ние, православните, страдаме от друга болест – т.нар. етнофилетизъм, или както го наричат – национализъм. В него любовта към своя народ се изражда в ненавист към другите народи. Това всъщност е отново самолюбие.

Етнофилетизмът е съвременна болест и днес се наблюдава в поведението на много православни. В началото такава болест сред нас е нямало. Той започна да се развива през XVII-XVIII век, На стр. 5

ИНТЕРВЮ

Доц. д-р Мариян Стоядинов:

Да останеш насаме с един текст, това е форма на посвещение

– Знам, че от дълги години Вие сте част от Седмицата на православната книга, бихте ли проследили нейното развитие? Какво е впечатлението Ви от тазгодишното издание?

– Давам си сметка, че това е 21-вата Седмица на православната книга, а аз съм идвал на това събитие сигурно двадесет пъти. Като си спомня началото и времето, в което книгата на хартия беше фактор и бе единственият носител на сериозна информация... Нямаше книги онлайн, нямаше го бързия електронен обмен на информация... Всичко беше по-различно. Радвам се, че хората, които тогава започнаха нещата, имат същата енергия и желание да ги развият. Това е много хубаво. Едно място само по себе си не е интересно, ако не са хората, които го правят такава. Според хората може да оцениш и ръста, и застоя, и спада. Хората са носители на тази оценка. Не бих оценявал резултатите – цена желанието, мотивацията, постоянството. Може веднъж в годината да ти се случи да дойдеш, може книгата вече да не е това, което беше преди двайсет години, но идваш заради хората.

– Промени ли се според Вас отношението към книгата? И книгата промени ли своето място и значение в живота на човека?

– Ще говоря за Седмицата на книгата като образец. В началото книгата беше самостоятелна. В следващия момент присъствието на авторите, преводачите и редакторите започнаха да правят Седмицата по-наситена. Всеки може да застане пред щанда с книгата в ръце. Общуването с живия автор може да бъде още по-интересно, още по-диалогично. Всеки, който пише, знае повече от онова, което вече е написал. Четеш го по нов начин, написаното става по различен начин осезаемо. Това е едно своеобразно човешко възлъщение на текста. Срещайки се с автора, може да чуеш неговите въпроси и да зададеш свои, това е динамичен обмен на знание.

Мнозина от авторите, които идват от чужбина, са били разпознати у нас тук първо като текстове, след това се е случила и срещата „очи в очи“. Много хора помнят тези срещи. Това е, което остава следа и се помни. Срещата с човека, който те е развълнувал, се помни цял живот. Останаха е следа. Книгата винаги можеш да я вземеш и да я препрочетеш, но винаги имаш пред себе си човека. Надявам се, в България да има все повече автори, с които може да се говори, не просто повече книги, а повече автори.

– Според Вас, младежите, които са носители на новото и иновативното, намират ли време за четене от книжен носител?

– Това вече е въпрос за специфичен интерес. В миналото като че ли е било по-лесно да прочетеш „Воина и мир“. Качваш се на каретата, или там с каквото са пътували, и докато стигнеш до Москва, вече си прочел „Воина и мир“. Сега няма време за такива приключения, при все че сме скъпи времето за пътуване. Повечето хора четат само заглавията, други се затрудняват с всичко по-дълго от „постинг“. Кратката форма е норма, а психолозите говорят за клипово мислене. Защо да четеш „от кора до кора“, след като имаш възможност за един час да обходиш примерно 60 източника в мрежата, които да ти кажат „всичко“. Да останеш насаме с един текст, това е форма на посвещение. Книгата е вече нишов продукт, който не е за всеки, тя не е масов продукт, както беше преди. Затова и книжарници не останаха. В един град като Търново, в който отидох преди двайсет години, имаше поне 5 книжарници, край които можеше да минеш всеки ден и нямаше как да не се обърнеш към витрината. Сега витрините са други.

– Това означава ли, че няма необходимост от книга?

– Не, хората които имат нужда от нея, знаят къде

да я намерят. От една страна, интересът е профилиран, а от друга, когато знаеш какво искаш – границите се преодолими. Един електронен четец може да върне интензивно книгата в ежедневието ти, буквално навсякъде. Хартиено копие можеш да си поръчаш онлайн и от другия край на света. Читателските кръгове са виртуално отворени, авторите и идеите преминават и границите, и езиковите барieri. Важно е да я има любовта към ученето, към четенето, към знанието. На български има толкова хубава дума за това – любознателност.

– Седмицата на православната книга има своя дългогодишен опит. В нея са участвали изявени богослови от различни страни, с различни специалности. През последните години митрополит Йоан застана на мнение, че трябва да се представят предимно български издателства и български писатели. Какво мислите за това?

– Сигурно е въпрос на баланс. Православието няма само едно лице, така че всичко, което може да нахрани душите, сърцата и умовете, трябва да бъде ценено. И тук няма значение кой от къде е. Формално обаче, добре е да го има както диалога с автори и издатели от чужбина, така и вътрешния диалог в нашата Църква. Това е изключително важно, защото нито диалогът с гостите може да компенсира липсата на вътрешен такъв, нито обратното. Добре е да има в нашата Църква вътрешна динамика, динамика на разпознаването, на четенето, на споделянето. Тогава и големият автор от чужбина, цялото значение надхвърля границите на една Поместна църква, ще може да се впише при нас като акцент. Когато наситиш програмата само с акценти, а водил вътрешноцърковния диалог основно във фейсбук или бг-мама, тогава идваме до формалната тема за баланс.

– Имате предвид диалог между духовници и богослови ли?

– Между хората в Църквата. Реално ние сме влезли първо в Църквата. След това сме станали духовници, богослови и др. Ако сме влезли в Църквата с една нагласа, добре е да я запазим до края. Тази нагласа винаги ще бъде подложена на изпитание и никога не бива да се превръща в рутина. Трябва да бъде провокирана, обновявана, постоянно да е жива. Но по-горе поставих акцента върху диалога автор – читател. Не само авторът влиза на читателите си. Обратното също е вярно. Нещо повече – това е условие, без което не може – поне от моя гледна точка. Затова смятам, че нашият вътрешноцърковен диалог е толкова важен, колкото и междуцърковният. Ако Господ е дал таланти някому, а последният ги зарови в земята, закономерно те ще отидат при другите, които знаят какво да правят с тях. Тогава обезценяват ще има едно единствено утешение – да е консуматор.

– От колко години вече сте преподавател?

– От миналия век (смея се). От 1995 г.

– Вече със сериозен преподавателски опит... Тъй като тази година темата на Седмицата е „Църква-

та и младите“, бих искала да споделим своите наблюдения, предизвикателства през годините на преподаване и срещите Ви с младите хора, които вероятно се променят?

– Да. Промяната се. Мога да сравнявам студентите си и у нас, и в Румъния. Но преди всичко, има една мисъл, която гържа в паметта си от години, и тя е: „Всеки избрал да учи богословие е злато“. Такова трябва да е отношението към него. И дори да има туктам примеси от сребро, важно е златото. Винаги съжалявам, когато го забравям... Примерно – пишат ми, а аз пропуня да отговоря, забравя да наанесе оценка... Студентът по богословие е със статут, който няма равен. Затова не ги деля на сегашни и предишни. Златото няма давност. Дали са в България, или – в Румъния, те заслужават уважение и е истинска радостта от общуването с тях. Чрез общуването се учиш, а няма как да учиш, ако не се учиш. А ние всички сме студенти, ученици на един Учител – едните учили по-рано, другите по-късно, трети – тепърва.

– Различават ли се студентите по богословие в Румъния и България?

– Формално машабът е друг. Много неща са различни, особено ако ги мерим в числа. Но съдържателно – богословският език е един и същ. И всички студенти се учат да говорят на него. Някои определено го владеят добре, други срчат, но съдържателно разговорът е един и същ. Това, което говоря там в аудитория от сто човека, говоря и тук пред аудитория от двама и обратно. И все пак, ако се върнем към формалното: там водят лекциите си на английски, без превод, аудиторийте са пълни, първокурсниците в бакалавърската степен идват непосредствено след училище. Имат всичко най-ценно – преведено на румънски, в критични, а не в популярни издания. Библиотеките им са все по-близо до това, което на Запад е стандарт. Наблюденията ми са само от няколко години и въпреки това виждам, че формалните различия се увеличават.

– Защо според Вас в Румъния младежите на 18-годишна възраст отиват да учат богословие?

– Възможни са много отговори, но виждам, че тези, които идват да учат, идват с желание. Не просто училищата, а семействата ги въвеждат в Църквата от малки. Всеки един от тях се чувства по такъв начин ангажиран с църковния и литургичния живот. Единственото притеснение, което съм забелязвал у тях, е да не закъснеят за църква. Досега не съм ставал свидетел на някаква дискусия за световните работи, за това кой патриарх къде, какво, що рекъл, какво не направил едн-коя си църква или какво си е помислил някой някъде на другия край на света... Те не живеят живота на другите. Спасяват себе си, а не „международното положение“ или „световното православие“. Вечернята е в 19 часа. Част е 19 без петнайсет и студентите вече си поглеждат часовете си. Там утренията и вечернята не са само за църковните певци и служещите духовници. Студентите гледат много сериозно на това, което се случва всеки ден в храма и не само в университетската църква, но и във всички църкви в града. Ежедневно са на боослужение. Препологам не всички, но много голяма част от тези, които познавам. И още нещо – те определено разбират какво четат или паят в църква.

– Защо при нас не е така и може ли да бъде така?

– Не знам. Още търся отговор. Не съм сигурен, че ще го намеря, а не знам и дали си струва да го търся. Но си мисля, че ако в нашите църкви всеки можеше да влиза и да говори каквото си иска – сигурно щяха да са пълни. Ние не обичаме да слушаме, да мълчим, да сме заедно... Искаме за всичко да дадем акъл, всеки да о(б)съдим, всички ДА НИ ЧУЯТ. Е, в църквата на утрения

От стр. 2

Вечерия това няма как да стане. Затова може би църквите ни са празни. Там е място за молитва, а ние питаме има ли Wi-Fi... Та в този смисъл – ако спасяваме себе си, вместо света, сигурно щяхме да сме по-близо и до отговора, и до оправятия изобщо. Верният в най-малкото е Верен и в многото, а ние Все сме „скъпи на трицисте, евтини на брашното“.

Само един пример. През май 2016 г. ми направи впечатление, че на никоу в Румъния, или поне в моя кръг, не му идваше и наум да коментира, да пита или да се възмуща от Събора в Крит. У нас това беше въпрос на живот и смърт за някои хора. Там гледах да не закъсняват за служба.

– **Това означава ли, че Архиепископският събор дава ясни послания и ясни насоки какво, как ще се случи и как трябва да бъде осъществено?**

– Категорично: да. Всяка година от църковния живот в Румънската църква е посветена на нещо. Има тема, която ангажира хората на Всяко ниво. Ако темата е за селото, както примерно е тази година, поне в няколко университета ще има международни конференции върху различни аспекти на урбанизацията, мисията, служението в селските енории и пр. Във всяка енория ще има събития, ориентирани към тази тема. Ако темата е за младите хора – цялата Църква ще работи в тази насока. Ако темата е за новите технологии, индустриализацията или семейството, или преподаването на религия – също. Когато при тях се заговори за отпадане на задължително вероучение в училището, тогава родителите създадоха неправителствена организация, която за няколко месеца стана най-влиятелната НПО в Румъния. Накрая намериха решение, заедно – Църквата и училището.

Друг пример. Специалността, в която бях поканен да преподавам, с програмата, плановете и всичко останало, първо бе одобрена от Светия синод на Румънската православна църква, след това от Министерството на образованието, след това започна процедурата по акредитация. Между Църква и държавата има ясно разписани споразумения във всички сфери, които се спазват и от двете страни. Всеки знае своето място: в образованието, в социалната грижа, във всичко, в което Църквата може да даде принос с подготвени хора и компетентна оценка. Това не е просто протокол, пиар акция или работа „на парче“. Църквата не е търсена само за водосвет или за трибуната, а се взаимодейства на всички нива – от най-високото до най-ниското. В този смисъл всичко е организирано от горе надолу и всеки знае какво се очаква от него.

За децата, студентите, младите хора в църквата остава най-естественото: Всеки да намери своето място в това цяло.

– **Иска ми се да си поговорим за развитието на богословието у нас. Вие сте един от създателите, основателите на Търновския богословски факултет. Как се развива той?**

– Православният богословски факултет бе създаден в среда, която не бе готова за това. И досега, почти тридесет години по-късно има хора, които не разбират смисъла на богословието. Ще дам пример. Първият декан на факултета в Търново е трябвало да бъде отец проф. Николай Шиваров. Неовата кандидатура е била отхвърлена само защото, че той е духовник. Онези хора не са искали по коридорите да има расо, говорим за 1991-1992 г. За разлика от София, където Богословският факултет е бил три десетилетия част от Софийския университет, в Търново всичко започна от 0 (ако не бром, разбира се, времето на славната Търновска книжовна школа от преди 600 години).

Факултетът премина през всички първоначални фази на растежа и вече има своята кратка история. Но университетската работа е тиха. Както казва апостолът, едни саяят, други поливат, а Бог прави израстването. Богословският факултет в структурата на един държавен университет е по дефиниция църковната мисия там. За хората, които не ходят на църква, срещата с богословите е свидетелство. Когато преди стоина години са обсъждали създаването на Богословския факултет в Софийския университет, тогавашните членове на Светия синод са знаели за възможността да го създадат като отделна институция, примерно Духовна академия по руски образци. Но те са избрали да го въведат в СУ, за да може Алма матер да има този къс, който да заквасва цялото тесто, т.е. цялото академично общество. Да бъде солта, която няма да стои изолирано в края на масата, а ще осоло ястието. Ще му дава друго качество. Тава е своеобразно мисо-

нерско поприще, в което самият факт, че те има, вече е отправна точка за всичко останало. А когато е ангажирана и Църквата, тогава богословските факултети са едностепенните институции, в което Държавата и Църквата правят нещо заедно.

– **Богословският факултет зае ли свое място в Търновския университет, изпълни ли своята мисия, стана ли късас за академичното образование в Търново?**

– Донякъде мога да кажа: да, навявам се. Но мисията не е изпълнена, тя е процес. И в този процес има нужда от много работа, тиха, ежедневна...

– **Както се разбира, в Румъния има много младежи, които искат да учат богословие...**

– Ще отговоря с числа. Студентите по богословие в Букурещ са близо 2000. В другите големи университети, в Яш, Сибуу и Клуж-Напока, са по около 1000. В Алба Юлия, който е на 70 км от Сибуу и на 100 от Клуж, в Православния богословски факултет студентите са близо 500. В повечето факултети има по няколко специалности. В Клуж примерно са *Пастирско богословие*, *Социални дейности*, *Педагогика* и *Свещено изкуство*, в Алба Юлия на мястото на *Социални дейности* и *Музика* и т.н. Но не са само младежите. Техните епископи, архиепископи и митрополити им отварят вратите в университетите. Митрополитът на Крайова е ръководител на отдела за докторанти на университета в Крайова, архиепископът на Алба Юлия е почетен декан на факултета там. На други места положението е сходно.

– **Колко са при нас, в Търново?**

– В пъти по-малко. Ако си представим, че Търново беше на 70 км от София, сигурно щеше да има още по-малко (*усмихва се*). Но ние от самото начало имаме специалности – *Теология* и *Иконография*, така че определено има специфична атмосфера.

– **Иска ми се да поговорим за връзката между Църквата и богословието в Румъния. Църквата, представена от архиепископите и свещенството, и миряните. Има ли връзка?**

– Дори не може да се разделят, това е едно и също. Там, за да бъдеш епископ, трябва да бъдеш богослов с университетска докторска степен, а нерядко и с по няколко специализации в чужбина и владее на поне два от европейските езици на експертно ниво. Освен това още през 90-те години имаше лимит, спрямо който се изискваше кандидатът за епископ да има публикувани най-малко четири богословски книги. Когато се срещам с румънски епископи, аз вече съм ги чел. При тях постигането на образователен стандарт е форма на духовна атестация и дисциплина. Какво по хубаво от това, свещениците да бъдат най-образованите хора и епископите да бъдат най-добрите богослови. Високото образование не е просто допълнение, а една от централните оценки и най-важната предпоставка за отговорното църковно служение.

– **А в България?**

– В България има наложена огромна изкуствена дистанция и това ми направи впечатление още по времето, когато бяхме студенти преди 1989 г. (Ще ви дам пример с епископ, който се е върнал от Москва със степен „кандидат на богословието“ (у нас това е равно на докторска степен). И когато го попитахме защо го крие, той ни отговори, че в нашата Църква не се гледа с добро око, ако висш духовник има научна степен. Виждате ли разликата? Защо в Румъния образоваността е толкова важна, редом с всичко останало, разбира се – а у нас е на 180 градуса? Може би не е въпрос на някаква уникална, специфична етноцърковност, а и на народопсихология. Димитър Благоев неслучайно прави паралел между идеите на богомилството, сиромасилството и тесния социализъм у нас, но... това е друга тема. Ценностната ни система е обърната по начин, който е труден за разбиране, особено гледано отвън. След като не мога в чужбина да обясня ситуацията у нас, така че да ме разберат, в един момент се питам: „А ти самият можеш ли да я проумееш?“ Затова по-горе на въпроса: защо при нас не е така и може ли да бъде така, отговорих: „Не знам“.

Имам чувството, че това нарочно и изкуствено дистанциране ни дава някаква измамна идентичност. Да се дистанцираш от другия, като се оградил с високия зид на своето его или страх, това е начин да потвърдиш себе си. Там да си със другия, неговото знание да ти е от полза, а твоето – на всички останали, това ти дава идентичност и затова всеки печели от другия. И пак се връщаме на въпроса за дистанцията и диалога. За мен формалното, униформеното дистанциране и липсата на диалог е зло. В него няма нито акаде-

мизъм, нито църковност, нито съборност, нито нищо.

– **През 90-те години, когато създадохме Православното християнско движение „Св. Патриарх Евтимий Търновски“, много млади хора бяха ентузиастични да изучават богословие, искаха да навлязат в Църквата чрез различни дейности и да бъдат полезни и личностно осмислени. В годините на изграждане на ново демократично общество имаше налице едно „богословско пробуждане“ и на практика се осъществи тясна връзка между младежите и църковната власт на всички нива. Многообразните дейности бяха припознати от духовниците. Постепенно в годините, под въздействието на различни фактори и обстоятелства, то се саморазпадна. Мислите ли, че сега има нужда от едно такова младежко православно движение, необходимо ли е да се появи отново?**

– Това беше най-естественият начин да се заяви, че служенията сами по себе си нито са отделни Църкви, нито са отделни касти. Ако комунизъм беше затворил Църквата в собствения ѝ двор, като гето, достъпно само за свещеника, семейството му и шепна възрастни хора, то в един момент стената рухна, изчезна. И затова няколко човека, които бяхме студенти по това време, решихме, че трябва да стъпим върху руините ѝ (това беше нашата трибуна) и да казваме отчетливо на затворените – „излезте, няма страшно“, а на външните – „влезте, хубаво е“. Четем, че обчарят събира обвеще, пастирът събира стагото. При нас се получи друго. Пасомете тръгнаха да си търсят пастури. Някои се намериха, други се разминаха. Трети почнаха нови стени да зидат.

– **Какво казвате винаги на Вашите студенти? Те идват от различни среди, с различно възпитание и различни представи за Църквата. Какво държите винаги да им казвате или да разясните, или да им поставите като провокация за разсъждение.**

– Най-важното е да знаят, че никога няма да научат за всичко, а и да го научат, ще го забравят, ако не го използват ежедневно. Давам им пример с моята дисертация. Темата беше близко до един от 100-те въпроса в конспекта по догматика. За да стигна до момента, в който да си кажа: „направих всичко възможно, не мога повече“, ми трябваша пет години. И им казвам: ако трябва за всеки въпрос от конспекта да отделим по пет години, за да го изчерпим... нямаме такова време. Т.е. ние никога няма да научим всичко, но не бива да спираме. Освен това е важно да казваме: „не знам“. Някой ден ще намерим отговорите. Кога? – Бог знае. Всички отговори са в Христос. Имаме ли Него, имаме *Всичко*, дори да не знаем за *Всичко*.

– **Кой е въпросът, на който Ви е било най-трудно да отговорите?**

– Каква е семестриалната такса...

– **Не мога да не Ви попитам за писмото, което бе публикувано от името на търновските богослови в официалните медии на Църквата? Какво е Вашето послание, което изразявате с него.**

– Ние не писахме това писмо, за да бъде публикувано. То си има конкретен адресат. Изпратихме го, за да провокираме дебат в Светия синод. Това бе първата и последната ни цел. Ако митрополитите включат в този дебат и специалисти в различни области и се проведе спокоен разговор на всички нива, резултатите ще са добри.

– **Получи ли се това, което искахте?**

– Ако в СВ. синод анализират всички законодателни промени през последната година по отношение законите за защита на децата и мястото на социалната служба в този механизъм, би било добре. Но това е само едната страна на монетата. Нашата Църква трябва да има своята организирана система за социална защита, да работи със семействата, Вкл. и тези в руск, да има грижа за децата. Никоу не знае колко са семействата, в които родителите са на гурбет, а децата ги легат роднини. Възможно ли е във всяка енория да се посвети месец (примерно), в който да се издирят адресите на такива семейства, доброволци от възрастните да ги посетят, да им занесат нещо, да ги попитат от какво имат нужда, да ги поканят на църква, на пътуване... елементарни неща. Виждал съм православните църкви в други страни да го правят. И хората, които го правят, не са извънземни. Същите като нас са. Защо ние не сме като тях?

– **Трябва ли да я има Седмичата на православно-та книга?**

– Разбира се!

Интервюто взе: Весела ИГНАТОВА

ИНТЕРВЮ

Посланието на Света Гора

Разговор с архимандрит Вартоломей, игумен на светогорския манастир „Есфигмен“

– Какво Ви накара да напуснете един мегаполис като Атина, в центъра на който сте роден и израснал, и да живеете в Света Гора?

– Моите първи стъпки в Църквата са направени с родителите ми. В своята обикновеност те ни водеха на църква така, както правят всички християни. И там, в църквата, ние проходиме и обикнахме това място, тоест Църквата и нейната атмосфера. Оттам нататък присъствието ни в нея стана вече съзнателно – не само поради мястото, но и заради духа. Съответно полагахме своите усилия, започнахме личната си бран.

Помня, че нашите родители ни научиха да постим и как да се молим. А когато пораснахме, се запознахме с нашия духовен отец – архимандрит Хризостом. Той дойде да служи като ефимерий в енорийския ни в Атина, но предизвика в душите ни истинска революция. Със своята семлост, вяра, доброта и сигурност... И ако до този момент да сме били обичали Църквата някъде на 70-80 процента, то чрез тази революция, която геронд Хризостом създаде в нас, ние вече преминахме 100-те процента.

– В такъв случай, началото на Вашето възпитание в Църквата е положено от родителите Ви, а после то е продължено от духовния Ви отец. А колко години бяхте, когато стъпихте окончателно на Света Гора?

– Бях на 18 години и оттогава съм там постоянно. Геронд Хризостом беше преподавател на енорийския ни храм в Атина, но него никога не го напуснаше желанието да замине за Света Гора и да намери мир у Бога. Той питаше любов и вътрешно разположение към нея. И когато цялостно съгради поверената му енория, тъй като, от една страна, в нея имаше един малък храм, но от друга – бе започнал строежът и на нов, по-голям, той успя в рамките на година да събере хора, които да започнат да се черкуват в новия храм и в същото време да уреди нещата така, че храмът да бъде и изцяло завършен. При което реши, че е приключил енорийското си дело и чрез Атинската архиепископия замина за Света Гора.

Там заживя в Кареиската келия „Благовещение“, принадлежаща към манастира „Симонопетра“. А ние започнахме да го посещаваме и – аз бях още невъзрастен – заобичахме манастирския живот. Слушахме богослуженията, извършвахме различни ръчни дейности, които герондът ни показваше. Така лека-полека се запали в нас искрицата и щом навърших пълнолетие, взех решение и се качих на Света Гора („качих на“ предвид това, че Атон е хълмиста местност, а и се намира „горе“, в Северна Гърция – бел. ред.).

– Има толкова много манастири из Гърция. Защо избрахте точно Света Гора?

– Благооударение на Бога навсякъде има манастири, но Света Гора е мястото, което заговори на сърцето ми. Още с първото ми стъпване там като поклонник тя ми вдъхна тази любов към себе си, както, разбира се, и моята енория. Обичах я, виждайки живота там. С други думи, това се дължи, от една страна, на доверието и предаността (ми) към геронда, който отиде на Света Гора и така стана за нас възлюбеното, от друга – след като сам се качих на Света Гора – виждането на начина, по който живеят монасите, бе което заговори в сърцето ми.

– Споделете, че Вашият старец е и възлюбените за Вас. Каква като цяло е ролята на духовния отец в живота на човека?

– Духовният отец е светлината в живота на човека. Той е Божието присъствие в живота на всеки един. Никой човек не може да живее сам. Не може да измине самичък този жи-

вот. Защото оставен самичък, той може да вижда само онова, което се намира пред очите му. Докато има съществуваща неща, които той не ги вижда, не ги разбира. С други думи, това е немощта на човешката природа.

Например, някой ти казва едно кратко „Добър ден“ или „Обичам те“, но ти не можеш да знаеш какво точно той има предвид. Дали просто го изрича, дали е с добро-намереност или с лукавост, или пък има нещо друго наум. Това са все неща, които по причина немощта на човешката природа не можем лесно да ги схващаме. Затова и е духовникът в нашия живот, който чрез съветите си, чрез напътствията си, често и чрез спирачките, които може да ни връгне съобразно на характера ни. Защото духовникът е изучил нашия характер, когато искрено сме разтворили сърцето си пред него, и ни познава; знае да речем, че съм чувствителен, че лесно се сърдя на казани ми неща и той ще ми даде подходящия съвет – лекарство, за да започна да полагам усилия да поправам дадения проблем, т.е. да се излекувам. А Бог си има грижата дали ще се излекувам, или кога точно ще се излекувам.

С духовника го себе си чувстваш една защитеност и имаш увереността, че Бог е винаги до теб чрез неговите свети. Но всичко тук се опира до онова доверие, което аз като човек ще проявя към духовника.

– Много хора говорят, че днес няма духовни отци, които да ни наставляват по пътя към спасението, или че ако има, е много трудно да ги намериш. Дали това е така, или е просто въпрос на доверие?

– Духовни отци има, имало е и пак ще има. Това няма как да бъде спряно. И когато някой казва, че особено в нашето съвремие няма духовни отци, които биха ни водили към спасение, това звучи крайно. А щом звучи крайно, такъв няма и да те чуе, каквото и да му отвърнеш, като например: Та ти откъде знаеш? Сдобил си се с някакъв дар на прозорливост ли и всичко знаеш? Само че няма как да знаеш всичко, просто защото няма как да отнемеш усилията на хората, които търсят. Тоест въпросът за духовния отец засяга човешкия егоизъм и съответно – вътрешното разположение на всеки един човек, ако той иска да си намери духовен отец.

Биографична справка

От 2005 г. до 2013 г., заедно с приснопаметния архимандрит Хризостом и останалото братство, поема служението на свещения манастир „Есфигмен“ като председател и настоятел на манастирския събор на старците. Като такъв многократно го представлява в свещения Киносис на Света Гора.

На 26.09/9.10.2013 г. е избран с пълно единодушие за каноничен игумен на свещения манастир „Есфигмен“, Света Гора Атон, чийто пастир по Божий промисъл е и досега.

Актуалност, съвременност и критична болезненост на поставените въпроси са характерните черти на разглежданите от него теми, които винаги са пряко съотнесени към живота в нашето ежедневие.

Сред средите на духовниците архимандрит Вартоломей става известен с неопадка смелост в мирната бран срещу новата вълча ерес – зилотизма и свързаните с него феномени като геронтизъм и др. Поради това той е

Ако иска, защото духовният отец не е въпрос на реклама. Какво искам да кажа с това? Че не може да кажеш на някой – отиди при егу-кой си духовник, защото той е добър. Това е грешка. Той може да е добър, но спрямо твоите виждания, но за друг да не е; да не е този, който ще го успокои вътрешно. Защото духовният отец не е някакъв готов продукт, а е резултат от личното общение. С други думи, това е въпрос на умиротворяване на сърцето. Където сърцето ми намира утешение, там ще и уседне.

Може някой да е много прочут и известен, с голямо име сред вярващите, и точно той да е този, който ще ми даде сърдечния мир. Но пък може умиротворение да ми даде и някой духовник, който е най-нисш и неизвестен, най-незначителен, от някое крайно селце. Някой, който простичко, чрез скромността си, думите си, чрез искреността, струяща от него и любовта, която ще прояви към мен, ще ми даде сърдечно спокойствие. Защото основната цел на духовното общение е именно умиротворението на сърцето.

– Тагава може ли обикновеният човек, който живее в света, да намери духовно спокойствие, да постигне Божия мир?

– Ако той остава сам, няма как да го намери. Безпокойствието, което бутва в света; паниката, която е завладяла живота ни, която е обхванала мисленето, ума ни; цялата дандания и усложненост; егоизмът, който ни е обладал и изцяло е променил нашето вътрешно разположение – всичко това свидетелства, че сме се отдалечили от Бога, че не сме близо до Него.

Защото няма как да си в близост до Бога и да те владее безпокойство. Дори само за момент да се обезпокоиш, то в този момент ти си се отдръпнал от Божиата прегръдка. Подобно на някой кораб. Корабът е спокоен в пристанището, но излезе ли навън от него, там ще срещне и бурите. Така е и с човека – докато е в своето си пристанище (а неговото пристанище е Господ Бог), той ще пребивава в духовно спокойствие. Тоест, ако човек наистина иска отново да намери вътрешното си спокойствие (умирение), то той трябва да се доближи до Бога, да иде близо до Него, да влезе в пристанището си.

А как да го открие? Единствено чрез своя духовник. Ще трябва да си намери духовник. Да направи всичко възможно да открие човека, който ще му даде подходящото лекарство за умиротворяването на неговото сърце, за успокояването му. Защото когато сърцето е в мир, тогава можем правилно да напредваме и в сред трудностите, проблемите и разните ситуации в живота ни ще можем да посрещаме нашето ежедневие. Иначе няма как да се справиш с ежедневие. Със замъглен ум не може ясно да разграничиш проблема си. Просто знаеш, че имаш даден проблем, но не можеш да определиш нито причината му, нито в какво се корени. И тогава как ще можеш да го преодолееш?!

– Как да се открие подходящ духовен отец – само чрез молитва или и чрез някакви конкретни действия?

– Молитвата е всичко. Тя е първото нещо, което трябва да се прави при всяко нещо. Тя е общение с Бога. Сам Господ Бог ни е дал правото да общуваме с Него чрез молитвата. Тоест да преживяваме своя рай тук, в ада, който изживяваме на земята. Дал ни е това право да вкушваме, да почувстваме макар и само за миг Неговото спокойствие и мир. Но ето, игва изкушението и възпира ума ни, влада ни други мисли, подтиква мисълта ни към

– Молитвата е всичко. Тя е първото нещо, което трябва да се прави при всяко нещо. Тя е общение с Бога. Сам Господ Бог ни е дал правото да общуваме с Него чрез молитвата. Тоест да преживяваме своя рай тук, в ада, който изживяваме на земята. Дал ни е това право да вкушваме, да почувстваме макар и само за миг Неговото спокойствие и мир. Но ето, игва изкушението и възпира ума ни, влада ни други мисли, подтиква мисълта ни към

От стр. 6

друзи неща и забравяме за молитвата. Оставаме я някъде настрана и не можем да имаме спокойствие, не можем вътрешно да се умирим като човещи. А в това именно е смисълът на молитвата и той е много простишки, и тя трябва да е с нас постоянно.

Молитвата не иска нито обяснения, нито многословия, не е нещо, което да не може всеки човек да прави. Много е лесно. Просто две думички: *Господи, помилуй ме!* Това призоваване на Божие име, тоест да викам Христос в живота си, да ме посети вътре в мен – а пък Той знае аз кой съм, какъв съм, какво желая в живота си, за какво или за кого зова помощта Му – знае всичко, не Му е нужно друго, освен да Го повикам. Той чака. Така че призоваването на Христовото име: *Господи, Исусе Христе, Сине Божий, помилуй ме!* – казва всичко, покрива всичко от живота ни.

Молитвата е всичко във всички етапи от живота ни.

Що се отнася до въпроса за духовния отец, то той се намира в естествена връзка с молитвата, защото означава, че в мен го има това вътрешно усилие, харесва ми да живея в умротвореност, в спокойствие, което ще ми помогне да различа ясно човека, имащ Божията благодат чрез словата си да утешава сърцето ми.

Но ако аз съм неспокоен и не се моля, то каквото и да направя духовникът, който съм срещнал, аз как ще му се доверя и как ще го чуя, след като съм постоянно в смут, далеч от Бога, без да се моля. Може и духовникът да ми каже думи, които да ме утешат, но веднага ще връхлетят отгоре ми – както връхлитат гарваните върху мъртво тяло и го разкъсват – така и мислите, и помислите връхлитат върху ни, когато почувстваме нещо утешително. Как да се справим с това? Трябва да имаме молитва. Тя е нашето оръжие.

Но ако все пак не мога лесно да си намеря духовен отец, това което мога да направя е да използвам посреднически път. Да отида при някой духовник и да му кажа: „Отец, искам да си намеря духовен старец; каквото би ме посветвал? Какъв да отгледя; дай ми някаква насока“. Тоест или сам да отидеш и да си намериши духовен отец, или просто да започнеш отнякъде, да тръгнеш по някой изпитан път. Да отидеш например при енорийския си свещеник и да му кажеш: „Отец, искам да си намеря духовен старец, помози ми“. И той може да ти каже: „Ела, чедо, аз да си поговорим с тебе“. Или да ти каже: „Иди при този духовник, или в онази енория, или в едната си манастир да си поговорите“.

Това не противоречи на казаното в началото, че духовникът не трябва да е прокукт на реклама. Защото тук не ти се казва да идеш при едната си, защото е известен, а просто ти се дава насока откъде да започнеш търсенето си. Но както казахме, това зависи от вътрешното разположение на всеки един човек, тоест това е личен въпрос.

– В такъв случай, нужно ли е монашеството днес, когато в света има толкова смут? Въобще не е ли някакъв анахронизъм за нашето съвремие монашеството?

– Монашеството е израз на живот, начин на живот, който е (на Света Гора използваме за целта военна терминология) предният фронт на влезлите в битка. Тоест това са тези войници, които вървят отпред – на предната линия, в една битка. Иначе самата битка е една и съща с тази, която и другите хора полагат – битката за душите им.

А това кой ще влезе в манастир, е въпрос на вътрешен призив. Нарича се Божие призоваване. Бог те призовава, но отиването в манастир е едно доброволно подчинение на Самия Бог посредством стареца – игумена на манастира. Това доброволно подчинение показва стремежа на човека да живее свободен. Защото монашеството е свобода, проявление на абсолютната свобода. С близането си в манастира монахът няма за какво да се угрижава, няма собствени задължения, собствено не се тревожи за нищо. За всичко се грижи игуменът и отговорните за манастира. Единственото, което трябва да прави, е молитвата – за себе си и за цял свят, и оттам насетне да проявява послушание към игумена, който ще му даде някакво служение. Такъв е животът на монаха – абсолютна свобода.

Но днешното време, което е толкова трудно, трагично трудно с властвващата паника и смутове, се счита за напредничаво и космическо. Който идва да рече, че напредваме във времето, използвайки съвременните средства за добро и за полза на човещите. Това обаче напредък ли е, след като живеем в смутно време, време на отчаяние, на треперене от страх какво може да ти

се случи на пътя или другде, както и за всичко, което чуваме от информационните средства. Е, това напредък ли е? Та това е по-зле и от Средновековието. Защото живеем във време, в което се изисква Христос да излезе вън от живота ни. Понеже нашето време не го устройва Той да живее у нас. А защо? Защото Христос пределно ясно говори: *Взлюбете се един друг!*

Кой днес казва нещо подобно – не само да обикнеш брата си, но и непознатия и да му предоставиш. Да го възлюбиш, това не означава само да му казваш: „Обичам те, обичам те, обичам те...“, но както е казано в Евангелието, да му подадеш и чаша освежителна вода. Което не е друго, а едно добро разположение, едно проявление на любовта като му помогнеш. Когато влезе възрастен човек в автобуса – ти да станеш да му направиш място. Проявата на уважение е любов. За такава любов говори Христос. Не говори само за любов на думи, но за любовта като вътрешно разположение у човека.

Това е космическото, когато Христос е винаги свеж в нашето съвремие, винаги ни дава решения на всеки наш проблем и Сам идва да премахне всичко онова, което е причинило в нас безпокойството и отчаянието на съвременния човек. Факт е, че където вадеем неспокойствието, там Христос Го няма. Нашето време обаче е време на смутове, тоест Христос Го няма. Затова ние, които сме в Църквата, трябва да Го посочваме чрез нашия пример и живот, а не само чрез думите си. Защото християнинът е светлина. От него трябва да струи светлина, от начина му на движение, на походка, от погледа му, от лицето му; те да излъчват светлина – светлината Христова. Защото Христос е като филтър в нашия живот. Когато наистина Го чувстваме в себе си, Той ни филтрира. Не че ставаме светци – светци Бог ще ни направи. Но какво сме? Пак сме си човещи – с нашите грешки, нашите страсти, но с една голяма разлика – че имаме Христос в нас. И грешките, които ще направим са за наше изправление. Показваме чрез поправянето на грешките си, че ще се изправим след тях. Така ще възгорим някой друг, който ни познава, че грешката не е смърт, че тя е част от живота. Че в мене като човек има желание за живот, че аз като човек искам да живея. И Единственият, който може да навлезе в живота на човека и да му каже: *Чедо, живей!* – това е Христос. Защо? Защото Той казва: *Когато паднете, станете! Станете, за да живеете.*

Докато нашето време какво иска: когато паднеш, да се спуснат всички върху ти да те стъпчат, да те загържат паднал долу, да не живееш.

Христос е Животът.

– Не мога да не Ви попитам: на игуменската катедрала на „Есфигмен“ Вие сте приемник на свети Григорий Палама. Как възприемате това наследство?

– Това да си светогорец, означава да си наследник не само на свети Григорий Палама, но и на толкова велики отци преминали през Света Гора, и на толкова много други светци отци, които са преминали през Света Гора, но са останали безизвестни. Светът не е научил за тях, защото сами са пожелали да бъдат безизвестни.

Но най-голямото наследство за един светогорец е, че Пресвета Богородица е била тук. Нейният крак е стъпил тук, обходила е това място и го е осветила. Ние всички, които живеем тук, сме задължени да поемем това отговорно наследство. А да понесеш едно съкровище върху си, като цяло съвсем не означава, че ти си богат. Някой, който има много пари, не означава, че с притежаването на богатство животът му е приключил, че трябва да спре до тук, а означава, че трябва да го пази, да ползва повереното му богатство, като го предаде и на останалите. Тоест това наше наследство за нас е богатство, велико съкровище и ние сме длъжни да го опазим и да не го погубим, понеже някой може от гордост да си каже: „Аз вече съм съвършен, чудесно, вече съм светогорец“. Е, в този момент, в който се възгордее, той вече е загубил това си богатство. Богатството той трябва да го пази първо за себе си, а после, за да го предаде и на други.

Тоест това е голяма отговорност за всички ни, но е и благодание. Благодарение, което е голяма отговорност, защото онова, което ние сме приели, трябва да предадем на монасите и на хората от целия свят. А хора от цял свят идват на Света Гора като поклонници. И ние, от Света Гора, където можем по света да идем, както сега сме тук в България, пренасяме това светогорско послание, което е послание на единството. Защото посланието, което Света Гора разпраща по света през всички векове е именно това – послание на единството, послание на любовта. И когато ние излизаме

навън, това е и което преди всичко отправяме като послание към хората: да започнат да обичат, да се научат как да обичат, да вкусят от любовта.

– Какво ще отправите като пожелание към вярващите българи?

– Ще им пожелаю това, което казвам и на всички, където и да съм: да се научат да обичат, да се научат да общуват, да общуват със сърце. Езикът на сърцето е глас Божий. За сърдечното общение няма граници, няма споразумения, няма проблеми. Преодолява всичко. Без него не можем да преодолеем проблемите си като хора, защото Бог ни е създал да живеем с любов, така както ни е и сътворил от любов. Той е посадил в нас, в цялото ни съществуване, любов, за да живеем с тази любов и да напредваме с тази любов. Така че с нея да можем да затваряме за външните неща очите и ушите си за това, което чуваме и виждаме около нас. Защо? За да не ни обхващат паниката, ужасът и страхът. А да ни завладяват само радостта, умротворението, любовта към Бога. Да живеем спокойно в Неговата прегръдка.

Когато сме в нечия прегръдка, ние автоматично правим едно нещо – затваряме очи. Това затваряне на очи означава висгурност и доверие към този, който ме прегръща. Той ще се погрижи за мен, той ще говори за мен, той ще живее за мен. Така че, когато захвиеем в прегръдката Божия, ние сме длъжни да затворим очи. За да не гледаме всичко случващо се наоколо, онова, което може да ни избухта встрани от нашия път, което може да ни нарани, да ни обезкуражи.

Християнинът е следовник на Бога. А победител в битката е оптимистът, онзи, който има в себе си радост и разположение за победа. С това се отличава отрядът на победителя. Ужасът и страхът са нещо чуждо за християнина. Той следва Христовата повеля, която при всяка възможност Той отправял към хората. И към Петър, когато той почувствал своята човешка немощ пред Божие величие, при повелята на Христос да хвърли мрежите за риболов отново, докато в същото време той от опит знаел, че нямало риба, тъй като цяла нощ бил ловувал. Но Христос му казва: *Хвърли отново мрежите!* А той Му отговаря: *По Твоята дума ще хвърля отново мрежите* – и го направил! И за малко да потънат от тежкия улов на многото риба.

В този момент той почувствал Божие величие и затова моментално паднал на колена, не го удържали краката пред това величие, чувствайки човешката си не-

Игумените светогорци иеромонах Пимен и архимандрит Вартоломей

моц и Божията щедрост. И в този момент се уплаши, обхванал го страх и ужас, а Христос сладчайше му рекъл: *Не се страхувай!* Това *Не се страхувай* е за всеки човек. И го казвам и аз първо на себе си, а после и на всеки, който може да ни чуе, да ни види, да ни прочете: **Не се страхувайте! Христос е с нас.** Сам Той го е казал.

25. 09. 2019 г.

Разговорът е проведен при домакинството на иеромонах Пимен, игумен на Германския манастир „Св. Йоан Рилски“, Зографски метох.

Интервюто взе: Анула ХРИСТОВА

НОВИ КНИГИ

„Житие на преблагословената Владичица наша Богородица и приснодева Мария“

Удостоихме се днес да държим в ръцете си древен светоотечески текст в превод на български език, който съдържа най-обширното и най-богословски обоснованото житие на Пресвета Богородица. Този текст очевидно Божията милост е отредила да послужи на изтерзания съвременник за утеха и уверение в неспящата грижа и бляско трезвение за всички нас на Владичицата на целия свят. Патристи изследователи и специалисти са убедени, че той е послужил за основа на всички по-сетнешни и познати нейни жития.

Текстът на Житието отразява в пълнота догматическото учение на Свещеното Предание за личността на Майката на Богочовека. Чрез това Житие до нас достига един светъл паметник на църковната култура с наситено нипгическо и филокалийно съдържание. Благодарно обогатената му теотокология, често предавана посредством химнословния и поетичен език на папегирното богословско слово, умело се преплита с христологията, както това се изисква съгласно Свещеното Предание на Църквата.

Житието обхваща целия земен живот на Пресвета Дева Мария, започвайки от нейното зачатие и привършвайки с Възлизането ѝ на небесата, като включва още и обстоятелствата по пренасянето през V век на Честната ѝ одежда в Константинопол. Свидетелският разказ е предаден в хронологична последователност, като е акцентирано на големите Богородични празници, както и на онези Господски празници, които ознаменуват събития в непосредственото присъствие на Божията Майка. Целият текст е осеян с изкусно вплетени в него от първо лице прочувствени възклицания, възторжени хвалебствия и благодарствени моления към Христа Бога и Богоматер, което го превръща в несъмнен литературен шедьовър на светоотеческата книжнина.

В този непознат досега на българския боголюбец текст се разкриват уникални подробности от земния живот на най-благословената измежду хората. Дават се разрешения на досегашните т. нар. „противоречия“ у евангелистите. Попълва се богословски аргументирано иначе „липсващата“ информация от ранните години на Исус Христос, а и на самата Приснодева Мария. Подчертава се и се изследва онова, което е истинно измежду апокрифните текстове.

Всичко това е поднесено в духа на пълно съгласуване със светите Отци – предходни и следващи, през призмата на херменевтичния авторов поглед към промислително подобрени старозаветни и евангелски текстове; поглед пояснителен и доизясняващ, разтълкуващ и разкриващ. Като например, дава се отговор на въпроси от рода: защо именно младенците са първите мъченици в Христа; защо те са свети; какъв е техният принос в Христа и др., който отговор се свързва непосредствено с Хръста

Хръста Хръстов, т.е. с Пасхата на Новия закон (богословски постулат, който векове по-късно ще е аргументиран и от св. Григорий Палама), и т.н. При внимателен прочит се откриват и бъдещи събития (пророчества), като например кога ще настъпи Второто пришествие на Сина Божий и прочие.

За улеснение на българския читател в българския превод на текста към деветте основни глави на Житието са вложени и вътрешни заглавия, някои от които са извлечени от самия житиен разказ, а други са от преводача, с цел по-добро възприемане на изобилието от ценна и многостранна информация – житийна, богословска, историческа. Със същата цел основните евангелски цитати, подлежащи на обстойно тълкувателно изложение, са дадени за отличаване от другите в получер курсив.

Искрено се надяваме, че и българският боголюбец колкото повече напредва в текста на Житието, толкова повече ще заобиква Тази, която някога откърми и отхрани Спасителя на света, но и сега продължава във всеки един от нас да откърмва и отхранва личното наше спасение.

Пресветая Богородице, спаси нас!

Анула ХРИСТОВА

Книгата може да поръчате в Синаodalно издателство на телефон: 02/980 30 16 и 980 56 11/ в. 128; чрез E-mail на издателството: sinizdat@gmail.com или Facebook страницата: www.facebook.com/Synodalpress/ Книгата се разпространява и по църковните книжарници в страната.

На 24 септември Негово Светейшество митрополит Софийски и патриарх Български Неофит и Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит, приеха на среща архимандрит Вартоломей – игумен на ма-

настир „Свети Йоан Богослов“, Сърбия; както и монаси и миряни, спомощници на манастирските братства.

Височайшите гости са в България по покана на архимандрит Никанор – игумен на Църногорския манастир „Св. Козма и Да-

В живота има един път и това е любовта

Представяне на книгата „Слова за духовно израстване в Христа“

настира „Есфигмен“, Света Гора Атон; архимандрит Серафим – игумен на Суковския манастир „Успение Богородично“, Сърбия; йеромонах Мардарий – игумен на Погановския

манастир „Свети Йоан Богослов“, Сърбия; както и монаси и миряни, спомощници на манастирските братства.

Височайшите гости са в България по покана на архимандрит Никанор – игумен на Църногорския манастир „Св. Козма и Да-

мян“, който също присъстваше на срещата в патриаршеския дом.

След срещата гостите се отправиха в салона на Софийска света митрополия за представяне сборника с беседи и проповеди на архимандрит Вартоломей „Слова за духовно израстване в Христа“.

Книгата се издава с благословението на патриарх Неофит. Преведена е на български език от г-жа Анула Христова, по инициатива на архимандрит Никанор, който представи височайшият гост на вечерната беседа.

Архимандрит Вартоломей сподели своята духовна радост от посещенията си в България, от съвместните богослужения в Църногорската света обител

„Св. Козма и Дамян“ и от срещата си с Негово Светейшество по-рано на същия ден.

Споделяйки душеполезни моменти от живота и духовния си път, игуменът на светогорския манастир „Есфигмен“ определи своята книга като сборник с укрепващи беседи за радостта и надеждата, за борбата като част от нашия живот, обобщавайки: „В живота има един път и това е любовта“.

На представянето присъстваха редица духовни лица, чуждестранни гости и множество слушатели, някои от които се включиха с интересни въпроси.

Беседата завърши със

слово на викария епископ Белоградчишки Поликарп, който от името на Негово Светейшество патриарх Неофит отправи благодарност на архимандрит Никанор и на архимандрит Вартоломей за благодарното посещение в чест на св. Силуан Атонски, както и за това, че споделиха душеполезни слова и „въздигнаха сърцата ни към Бога със своя духовен живот и пример“.

В края на вечерта, за душевна радост и полза на всички присъстващи им бе подарен по един екземпляр от представената книга, с благословение и лично подписана от нейния автор.

Софийска митрополия

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2020 г.

1 година 30,00 лв.
3 месеца 15,00 лв.
6 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02 / 987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02 / 987-56-11 / в. 128
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на Танка Тончева Христова, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!
Банкова сметка на Синаodalно издателство на БПЦ: УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.